

Zomerscholen (II)

Begin maart schreef ik een blogbericht over het OCW-experiment Zomerscholen.¹ Inmiddels stromen de positieve berichten binnen: de meeste leerlingen die tot een zomerschool zijn toegelaten, weten hun achterstanden zodoende in te halen en worden dus alsnog bevorderd naar de volgende klas.² Een andere vraag is of de bevorderde leerlingen inderdaad kans zullen zien om het nieuwe leerjaar met voldoende cijfers te doorlopen. En een volgende evaluatievraag betreft de kosten en opbrengsten van deze interventie in vergelijking met de andere interventies die voorhanden zijn (tabel 1). Onlangs schreven docent Ferry Haan en docentenbegeleider Menno van Halem daarover in *De Volkskrant*.³

Tabel 1. Hoe kunnen we de kans van slagen van zwakke leerlingen verhogen?

<p>1. door DOELMATIGER BENUTTING van de aangeboden onderwijstijd, telkens afgestemd op hun bereikte niveau en op hun leertempo</p> <p>1.1 verminder hun verliestijd per bruto-uur (meer netto-uren, meer time-on-task)</p> <p>1.2 verhoog hun productiviteit (meer leerwinst per netto-uur)</p> <p>2. door VERLENGING van de aangeboden onderwijstijd</p> <p>2.1 bied hun meer uren onderwijs per jaar⁴</p> <p>2.1.1 verlengde schooldag (huiswerkbegeleiding, bijles)</p> <p>2.1.2 verlengde schoolweek (weekendschool)</p> <p>2.1.3 verlengd schooljaar (kortere vakanties, ZOMERSCHOOL)¹</p> <p>2.2 bied hun meer jaren onderwijs per diploma</p> <p>2.2.1 voorbeelden: schakelklas, zesjarig havoprogramma</p> <p>2.2.2 een jaartje doubleren</p> <p>2.2.2.1 doubleren op z'n Nederlands: alle vakken overdoen</p> <p>2.2.2.2 doubleren op z'n Vlaams: alleen onvoldoende vakken overdoen⁵</p> <p>3. OVERIGE:</p> <ul style="list-style-type: none">• optimalisering van huiswerk (kwantitatief en kwalitatief)• optimalisering van de verhouding tussen schooltaken, concurrerende taken en ontspanning

Mijn aanbevelingen:

- een verlengd schooljaar (zomerschool) is prima, maar het is een lapmiddel vergeleken met 1.1/1.2 en 2.1.1 (doelmatiger benutting van de schooldag en eventueel verlenging van de schooldag)
- hanteer het verlengde schooljaar dus liever als een aanvullende maatregel: begin met 2.1.1 (en zo mogelijk 1.1/1.2) en kijk in hoeverre de zomerschool dan nog steeds nodig is⁶
- grijp in het onderwijsbeleid niet te gemakzuchtig naar verlenging van de aangeboden onderwijstijd (2.1), zolang er nog volop ruimte is voor doelmatigheidsverhoging (1) binnen de reguliere onderwijstijd:⁷ uit een oogpunt van onderwijsethiek is het aanvechtbaar van grote groepen leerlingen te verlengen hun vrije tijd op te offeren zolang hun in de reguliere uren passend onderwijs onthouden wordt
- verlenging van de aangeboden onderwijstijd (2.1) levert ongetwijfeld leerwinst op, maar schrijf dat niet zonder meer aan die verlenging toe: vermoedelijk is de doorslaggevende factor dat die extra uren gewoonlijk veel doelmatiger zijn ingericht (1.1/1.2) dan de reguliere schooluren.

Wes Holleman

weblog onderwijs 16-7-2013

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/tempodifferentiatie-zomerscholen> (6/3/2013)

² <http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3474564/2013/07/12/Experiment-summerschool-groot-succes.dhtml>

³ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3475610/2013/07/15/Zittenblijven-is-een-dure-en-zinloze-rariteit.dhtml> (Ferry Haan 15/7/2013); Menno van Halem (lezersbrief VK 16/7/2013)

⁴ Zie <http://www.onderwijstijdverlenging.nl/>

⁵ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/zittenblijven-maar-niet-doubleren> (19/8/2010)

⁶ Vergelijk de maatregelen die de VO-Raad in zijn brochure VO Medius (maart 2010) bepleit heeft. URL: http://www.onderwijsarbeidsmarkt.nl/fileadmin/user_upload/VO_Medius_31032010.pdf (bijlage bij <http://www.vo-raad.nl/over-de-vo-raad/de-vo-raad/vo-investeringsagenda-2011-2015>)

⁷ Vergelijk ook een recent onderzoeksrapport van de TU Twente (20/6/2013):

<http://www.utwente.nl/archief/2013/06/meer-lesuren-invoeren-kan-helpen-maar-is-niet-genoeg-voor-onderwijskwaliteit.doc/>